

Bordács Bálint¹

Joghatóság és illetékesség versenyjogi kártérítési perekben: tanulságok a Bíróság C-30/20. sz. ítélete alapján

Jurisdiction in cartel damages claims: lessons learned from the ECJ's ruling concerning case C-30/20

Abstract

The European Court of Justice had already discussed in several judgments which courts of the Member States have jurisdiction to decide on a competition private action pursuant to Article 7(2) Brussels I bis. The recent preliminary ruling procedure provides further important guidance as to which courts can act in enforcing claims for damages based on EEA-wide infringements. The ruling analyses the concerns regarding the place where the damages occurred, and the centralisation of jurisdiction within Member States.

Tárgyszavak: joghatóság, illetékesség, Brüsszel I rendelet, kár bekövetkezésének helye, illetékességek koncentrációja

Keywords: jurisdiction, Brussels I bis, place where the damages occurred, centralisation of jurisdiction

A joghatóság és illetékesség kérdése kiemelkedő jelentőséggel bír többek között a versenyjogi kártérítési ügyekben is. A különböző fórumokra vonatkozó eltérő jogszabályi környezet ugyanis előnyt jelenthet a peres felek valamelyike számára. Az Európai Bíróság már korábbi ítéleteiben² is foglalkozott a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (továbbiakban: Brüsszel I. rendelet) 7. cikk 2. pontja alapján megállapítható joghatóság kérdésével a versenyjogi kártérítési ügyek vonatkozásában. A közelmúltban lefolytatott előzetes döntéshozatali eljárás további fontos iránymutatást ad arra vonatkozóan, hogy mely bíróságok járhatnak el a teljes EGT területét érintő jogsértésekre alapított kártérítési igények érvényesítése során.

A jelen írásban bemutatott döntés³ különös jelentősége abban áll, hogy a korábbiaktól eltérően már a konkrét, az adott tagállamon belül illetékességgel bíró bíróság meghatározásában is segítséget nyújt.⁴

1. Tények

Az Európai Bizottság (továbbiakban: Bizottság) 2016. július 19-én az AT.39824 – Tehergépjárművek ügyben meghozta határozatát.⁵ Döntésében a Bizottság az EUMSZ 101. cikk és az EGT-Megállapodás 53. cikke alapján megállapította, hogy tizenöt tehergépjármű-gyártó, köztük az AB Volvo, a Volvo Lastvagnar AB és a Volvo Group Trucks Central Europe GmbH 1997. január 17-től 2011. január 18-ig összehangolta magatartását. A határozat szerint a jogsértés az egész EGT területére

1 Vizsgáló, Gazdasági Versenyhivatal – Kartell Iroda

2 2015. május 21-i CDC Hydrogen Peroxide-ítélet (továbbiakban: CDC Hydrogen Peroxide-ítélet), C-352/13, EU:C:2015:335; 2019. július 29-i Tibor-Trans-ítélet (továbbiakban: Tibor-Trans-ítélet), C-451/18, EU:C:2019:635; 2020. november 24-i Wikingerhof-ítélet (továbbiakban: Wikingerhof-ítélet), C-59/19, EU:C:2020:950.

3 2021. július 15-i Volvo-ítélet (továbbiakban: Volvo-ítélet), C-30/20, ECLI:EU:C:2021:604

4 <https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2021-07/cp210137en.pdf>

5 C(2016) 4673 final – 2017/C 108/05

kiterjedt. A Bizottság határozata szerint a jogsértő vállalkozások az EGT-ben alkalmazott árazás, a bruttó áremelések, illetve a közepes és nehéz tehergépjárművekre vonatkozó EURO 3-6 szabványok által előírt szennyezőanyag-kibocsátást szabályozó technológia bevezetésével járó költségek időzítése és áthárítása vonatkozásában kötöttek összehangolt megállapodásokat. Ezen összehangolt megállapodások pedig megállapodásokat, illetve összehangolt magatartásokat tartalmaztak az árazásról és bruttó áremelésekről annak érdekében, hogy összehangolják a bruttó árakat az EGT területén, valamint az EURO 3-6 szabványok által előírt szennyezőanyag-kibocsátást szabályozó technológia bevezetésével járó költségek időzítését és áthárítását. A jogsértő magatartás szankciójaként a Bizottság bírságot szabott ki egy mentességben részesülő vállalkozástól eltekintve valamennyi részt vevő vállalkozásra, így az AB Volvo, a Volvo Lastvagnar AB és a Volvo Group Trucks Central Europe GmbH vállalkozásokra is.

Az RH egy, a spanyolországi Córdobaiban székhellyel rendelkező vállalkozás, amely 2004 és 2009 között öt tehergépjárművet vásárolt a Volvo Group España egyik márkakereskedőjétől. E tehergépjárművek közül az elsőt az RH eredetileg lízingelte, mielőtt 2008-ban megvásárolta volna. Valamennyi tehergépjármű megvételére a vállalkozás székhelyén került sor.

Az RH a kár bekövetkezésének időpontja okán még nem élhetett a tagállamok és az Európai Unió versenyjogi rendelkezéseinek megsértésén alapuló, nemzeti jog szerinti kártérítési keresetek szabályozása céljából a 2014/104 irányelv (továbbiakban: Kártérítési Irányelv) nyújtotta lehetőségekkel. Az uniós joggyakorlat azonban ennek ellenére is lehetőséget biztosít a versenykorlátozó magatartások eredményeképp kárt szenvedő vállalkozások számára, hogy kárigényeiket a jogsértő vállalkozásokkal szemben érvényesítsék.⁶

2. Pertörténet

A Bizottság határozatának meghozatalát követően az RH a vállalkozásokat a versenyellenes magatartásuk következtében elszenvedett

többletköltségének megfizetésére kívánta kötelezni. Ennek érdekében kártérítési keresetet indított az AB Volvo, a Volvo Group Trucks Central Europe, a Volvo Lastvagnar és a Volvo Group España vállalkozások (továbbiakban: Alperesek) ellen. Az Alperesek közül egyedül a Volvo España rendelkezik spanyolországi székhellyel, ezen vállalkozás vonatkozásában azonban a Bizottság határozata nem tartalmazott rendelkezést. Keresetét a Juzgado de lo Mercantil nº 2 de Madrid (madridi 2. sz. kereskedelmi bíróság, Spanyolország) előtt indította.

Az alperesek szerint az RH nem a megfelelő bíróság előtt indította meg keresetét. Álláspontjuk szerint ugyanis jelen ügyben a kárt okozó esemény helye a tehergépjárművekre vonatkozó kartell megkötésének helye, nem pedig az RH székhelye. A kartell megkötésére pedig az Európai Unió egy másik tagállamában került sor.

Az eljáró spanyol bíróság szerint a joghatósága az uniós joggyakorlat alapján megalapozott, tekintettel a kár bekövetkezésének helyére.⁷ A bíróság számára azonban nem volt egyértelmű, hogy ez az ítélezési gyakorlat azon tagállam bíróságait illetően, amelyben a kár bekövetkezett, csak a joghatóságra utal, vagy közvetlenül meghatározza valamely bíróság tagállamon belüli illetékességét is.

Ezzel összefüggésben az eljáró spanyol kereskedelmi bíróság a következő kérdés vonatkozásában kért előzetes döntéshozatalt: „Ügy kell-e értelmezni az 1215/2012 rendelet 7. cikkének 2. pontját, amely megállapítja, hogy a valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy más tagállamban az alábbiak szerint perelhető: »(...) jogellenes károkozással, jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekménnyel vagy ilyen cselekményből fakadó ígérennyel kapcsolatos ügyekben annak a helynek a bírósága előtt, ahol a káresemény bekövetkezett vagy bekövetkezhet«, hogy az az említett hely szerinti tagállam bíróságainak csak a joghatóságát állapítja meg, oly módon, hogy ezen államon belül a területileg illetékes nemzeti bíróság meghatározásához a belső eljárási szabályokra utal, vagy olyan vegyes jellegű szabályként kell-e értelmezni, amely ennél fogva közvetlenül meghatározza mind a joghatóságot, mind a nemzeti

6 2006. július 13-i Manfredi ítélet, C-295/04–C-298/04. sz. egyesített ügyek, ECLI:EU:C:2006:461; 2001. szeptember 20-i Courage ítélet, C-453/99, ECLI:EU:C:2001:465

7 Hydrogen Peroxide-ítélet, Tibor-Trans-ítélet

területi illetékességet, anélkül hogy a belső szabályozásra hivatkozni kellene?”

2.1. A főtanácsnok indítványa

Jean Richard de la Tour főtanácsnok indítványában leszögezte, hogy a spanyol bíróság által felvetett kételyek tisztázása érdekében szükséges az uniós joggyakorlat további kiegészítése. A spanyol bíróság kérdésére adott válasz látszólag levezethető a Bíróság korábbi gyakorlatából, azon vonatkozásban viszont, hogy mely nemzeti bíróság illetékes egy adott eljárásban további pontosítás szükséges. Emellett a főtanácsnok indokoltan látta megvizsgálni azt is, hogy összhangban áll-e az uniós joggyakorlattal, ha a versenyjogi kártérítéshez kötődő jogviták elbírálását a tagállamok szakosított bíróságokhoz vonják össze.

A főtanácsnok az ügy érdeme vonatkozásában a joghatóság és az illetékesség meghatározása, a kár bekövetkezése helyének meghatározása és ezzel összefüggésben a joghatósággal rendelkező bíróság kijelölése, valamint az illetékesség koncentrációja vonatkozásában folytatott le elemzést.

2.1.1. A joghatóság és az illetékesség meghatározásáról

A főtanácsnok indítványában rögzítette, hogy a Brüsszel I. rendelet 7. cikk 2. pontja és az ehhez kapcsolódó joggyakorlat alkalmas a spanyol bíróság joghatósággal és illetékességgel kapcsolatos kétségeinek megválaszolására. E körben a Wikingerhof-ítéletre⁸ hivatkozott, amely kimondta, hogy a „Brüsszel I. rendelet 7. cikkének 2. pontja szerint joghatósággal rendelkező bíróság – azaz az állítólagos versenyellenes magatartással érintett piac bírósága – a legalkalmasabb arra, hogy ezen állítás megalapozottságáról mint fő kérdéstről döntsön.” Ez alapján pedig megállapítható, hogy a kérdéses rendelkezés célja nem csak a bíróságok tagállamok közötti joghatóságának, hanem az illetékességüknek a szabályozása is. A főtanácsnok emellett a Brüsszel I. rendeletben alkalmazott különböző joghatósági okok összehasonlítása és a jogalkotó által a rendelet megalkotása során követett célkitűzések⁹ értékelése alapján arra a következtetésre jutott, hogy a rendelet 7. cikkének

2. pontja közvetlenül jelöli ki a joghatósággal és illetékességgel rendelkező bíróságot. A levonható következtetések rögzítése mellett a főtanácsnok javaslatot tett a Bíróságnak, hogy válaszában pontosításokkal éljen az állítólagos kár bekövetkezésének helye, valamint a különös joghatósággal rendelkező bíróság konkrét kijelölése vonatkozásában is.

2.1.2. Az állítólagos kár bekövetkezése helyének meghatározásáról és a joghatósággal rendelkező bíróság kijelöléséről

Az eljáró spanyol bíróság kérelmében e körben a CDC Hydrogen Peroxide-ítéletre és a Tibor-Trans-ítéletre hivatkozott. A főtanácsnok véleménye szerint a vizsgált ügy a Tibor-Trans-üggyel mutat nagymértékű ténybeli hasonlóságot, így ezt vetette részletes elemzés alá. Az elemzésnek a főtanácsnok kiemelt jelentőséget tulajdonított, ugyanis lehetőséget látott arra, hogy a Bíróság a bemutatott előzetes döntéshozatal iránti kérelmet követően hozott Verein für Konsumenteninformation-ítélet¹⁰ és a Wikingerhof-ítélet fényében a nemzeti bíróságok számára felvilágosítást adjon a Tibor-Trans-ítélet érvényesülési körére vonatkozóan.

2.1.3. A Tibor-Trans-ítélet

A Tibor-Trans-ítélet elsősorban a káresemény bekövetkezése helyének és ezzel összefüggésben a joghatóság meghatározásának szempontjából bírt relevanciával.

Ebben az ügyben a Bíróság kimondta, hogy versenyjogi kártérítési ügyekben a káresemény bekövetkezése helyének a jogsértéssel érintett piac helye tekintendő, vagyis ahol a torzított piaci árakat alkalmazták, és ahol a károsult állítása szerint a kár bekövetkezett. E körben a Bíróság megállapította azt is, hogy az elszenvedett kár akkor közvetlen, ha az a mesterségesen megemelt árak okán kifizetett többletköltségekből ered, és ennek okán az EUMSZ 101. cikkbe ütköző jogsértés közvetlen következménye. A kár közvetlensége pedig megalapozhatja a kár bekövetkezésének helye szerinti tagállam joghatóságát. Ezzel összefüggésben pedig, amennyiben a versenyellenes

8 Wikingerhof-ítélet 36.pont

9 Volvo-ítélet 41-45. pontok

10 2020. július 9-i Verein für Konsumenteninformation-ítélet (továbbiakban: Verein für Konsumenteninformation-ítélet), C-343/19, EU:C:2020:534

magatartással érintett piac abban a tagállamban található, amelynek területén a hivatkozott kár állítólag bekövetkezett, úgy kell tekinteni, hogy a Brüsszel I. rendelet 7. cikkének 2. pontja vonatkozásában a kár bekövetkezésének helye ebben a tagállamban található.

A főtanácsnok a Tibor-Trans-ügy mellett a FlyLal-ügyben¹¹ alkalmazott joghatósági szabályokra is hivatkozott, amelyek, szintén a fent leírt eljárás alkalmazását tartják követendőnek. Ezen két ügyben alkalmazott joghatósági szabályokat megerősítette a fent hivatkozott Wikingerhof-ítélet is. Eszerint ugyanis az állítólagos versenyellenes magatartással érintett piac bírósága a legalkalmassabb arra, hogy a kártérítési keresetekben döntsön. A döntések alapján összességében a főtanácsnok álláspontja szerint megállapítható, hogy a Bíróság a közvetlenül elszenvedett kár helyére vonatkozó joghatósági okok harmonizálását célozza ezen ítélkezési gyakorlatával.

2.1.4. Annak igazolása, hogy a kár helyének meghatározása céljából az érintett piac helyét választják ki

A főtanácsnok e körben kiemelte, hogy a versenyjogi jogviták sajátosságára a joghatósági okok alkalmazása során is figyelemmel kell lenni. Ezen eljárások során ugyanis a bizonyítás elősegítése kiemelt jelentőséggel bír a versenyszabályok hatékony érvényesülése és a hatékony pervezetés szempontjából. A Bíróság a Tibor-Trans-¹² és a Verein für Konsumenteninformation-ítéletekben¹³, valamint előbbiekre hivatkozva a Wikingerhof-ítéletben is ezen elv mentén járt el.

A jogsértés által érintett piacnak a kár bekövetkezésének helyeként való meghatározása tehát megfelel a főtanácsnok által is elfogadott álláspontnak, azonban e hely azonosítása nem elég pontos ahhoz, hogy kijelölje az érintett tagállam illetékes bíróságát. Tekintettel arra, hogy a Kártérítési Irányelv, illetve az 1/2003/EK tanácsi rendelet sem ír elő különös illetékességi rendelkezéseket, a főtanácsnok indítványa szerint a Bíróságnak válaszában ki kell térnie az eljárni jogosult bíróságok pontos megjelölésének kérdésére is. Így ugyanis elkerülhető lenne a joghatósággal kapcsolatos

jogbizonytalanság, a Brüsszel I. rendelet 7. cikkének 2. pontjában előírt, felperest megillető választási lehetőség alkalmazása során.

2.1.5. Az állítólagos kár helyének a joghatósággal rendelkező bíróság kijelölése céljából történő pontos meghatározása az érintett piacon

A főtanácsnok véleményében a kár helyének pontos meghatározására is kitért, ugyanis ezen körülmény fényében lehet a joghatósággal rendelkező bíróságot kijelölni. Tekintettel arra, hogy a korábbi joggyakorlat nem egységes,¹⁴ kritériumokat határozott meg a bíróság azonosítására. A főtanácsnok a kritériumok meghatározásakor az álláspontja szerint jelen ügy szempontjából leginkább releváns Verein für Konsumenteninformation-ítéletet vette alapul.

A főtanácsnok javaslata szerint az árkartell károsultja által fizetett többletköltségekből eredő károk megtérítése iránti kereset elbírálására illetékes bíróság főszabály szerint a szóban forgó áruk megszerzésének helye szerinti bíróság. Érvelése szerint ugyanis egy dolog értékvesztéséből eredő anyagi kár esetén, a kár bekövetkezésének helye e termék megszerzésének helye. A jelen ügy alapjául szolgáló lízingszerződések pedig kimerítik a megszerzést, ugyanis azok eredményeképp az RH a tehergépjárművek tulajdonosává vált. A hátrány pedig azáltal következett be, hogy a tehergépjárművek az RH vagyonának részévé váltak, így az ügylet helye a termékre és az arra vonatkozó megállapodás megkötésének helyével azonos. Ezáltal pedig a Brüsszel I. rendeletnek a bizonyítási követelmények legjobb feltételek mellett való teljesülésére vonatkozó követelményei is megvalósulhatnak.

2.1.6. A kár helyének a károsult székhelye szerinti meghatározása

A fent bemutatott főszabálytól eltérő esetekre tekintettel – tehát, ha az állítólagos kár bekövetkezésének helye nem egyezik meg az ártorzító gyakorlat károsultja tevékenységének helyével – a főtanácsnok megvizsgálta, hogy érdemes-e a Bíróság által különleges körülmények vonatkozásában elfogadott,¹⁵ a károsult vállalkozás

11 2014. október 23-i FlyLal-Lithuanian Airlines-ítélet, C-302/13, ECLI:EU:C:2014:2319 40. pont

12 Tibor-Trans-ítélet 33-35. pontok

13 Verein für Konsumenteninformation-ítélet 38. pont

14 A főtanácsnok e körben a FlyLal-, a Verein für Konsumenteninformation- és a Tibor-Trans-ügyekben hozott ítéleteket vetette össze.

15 Volvo-ítélet 101. és 103. pontok

székhelye szerinti joghatósági okot alkalmazni. A főtanácsnok álláspontja szerint ezen joghatósági ok is alkalmazható, ugyanis, így földrajzilag rendkívül elszórt jogsértések esetén is lehet biztosítani a természetük és tárgyuk következtében összetett kártérítési keresetek kezelésének hatékonyságát. Ennek, a korábbi joggyakorlat által is megerősített, fő oka a kár bekövetkezése helyének kiterjedése. Más joghatósági ok alkalmazása ugyanis arra kötelezné a különböző tagállamokban több teherautót megszerző vállalkozást, hogy ahhoz a bírósághoz forduljon, amelynek illetékességi területén az egyes szerzési helyek találhatóak, és ahol ráadásul a károsult vállalkozás nem is végez tevékenységet. A megfelelő igazságszolgáltatáshoz való érdek érvényesítése, valamint a bizonyítékokhoz való hozzáférés megfelelő biztosítása ezekben az esetekben pedig a károsult székhelyéhez kötött illetékességgel lehetséges.

2.1.7. Az illetékességek koncentrációjáról

A főtanácsnok indítványában kitért annak elemzésére is, hogy az egyes tagállamok jogrendszere meghatározhatja-e, a joghatósággal rendelkező bíróságok közül mely bíróság illetékes, különös tekintettel a versenyjogi kártérítési keresetekre szakosodott bíróságok illetékességére. A kérdés vizsgálata körében a főtanácsnok rendszertani elemzést folytatott le, valamint értékelte a versenyellenes magatartások orvoslására vonatkozó keresetek sajátosságait is. A rendszertani elemzés keretében megállapításra került, hogy a Bíróság korábbi joggyakorlatában pozitívan értékelte az illetékességek koncentrációját. A különös bonyolultságú, összetett problémaköröket rendező jogterületek esetében ugyanis az illetékesség ily módon történő meghatározása hozzájárulhat valamely különleges szakmai tapasztalat fejlődéséhez és jogviták gyors elbírálásához.¹⁶ Mivel azonban a versenyjog megsértése terén nagyon eltérő az a jogszabályi keret, amelyben az illetékességek koncentrációját valamely tagállamban létrehozzák, szükséges e téren korlátokat is szabni. A főtanácsnok indítványában e tekintetben a korábbi gyakorlattal párhuzamosan az önállóság korlátjaként a Brüsszel I. rendelet és az egyenértékűség elve hatékony érvényesülését jelölte meg.

A versenyellenes magatartások orvoslására vonatkozó keresetek sajátossága tekintetében a főtanácsnok megállapította: e téren a bírósági szervezetrendszerük keretén belül a tagállamok határozzák meg, hogy a jogvita tárgyánál fogva melyik bíróság rendelkezik hatáskörrel, és annak mi az illetékességi területe.

Ezen érvek alapján a főtanácsnok álláspontja szerint a tagállamok jogosultak bírósági szervezetrendszerük keretében – az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elvének tiszteletben tartása mellett – bizonyos bíróságokhoz koncentrálni e jogviták elbírálását.

A főtanácsnok mindezek alapján a Bíróság részére javaslatot tett az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésre adandó válasz vonatkozásában. Álláspontja szerint a Brüsszel I. rendelet 7. cikkének 2. pontját úgy kell értelmezni, hogy:

- azon tagállam joghatósággal rendelkező bíróságát jelöli ki, amelynek illetékességi területén a közvetlen kár bekövetkezett
- a versenyjogi kártérítési perek esetében a kár bekövetkezésének helye az e jogsértéssel érintett piac tagállamában van, ahol a többletköltséget viselik. A területileg illetékes bíróság főszabály szerint az a bíróság, amelynek illetékességi területén az ugyanezen tagállamban tevékenységet gyakorló vállalkozás megszerzi a termékeket. A kár bekövetkezésének helye és a károsult tevékenysége közötti egybeesés hiányában a keresetet azon bíróság előtt lehet benyújtani, amelynek illetékességi területén a károsult fél letelepedett
- a tagállamok jogosultak arra, hogy bírósági szervezetrendszerük keretében – az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elvének tiszteletben tartása mellett – bizonyos bíróságokhoz koncentrálják a jogviták elbírálását. Ez azonban nem sértheti az EUMSZ 101. cikk és az EUMSZ 102. cikk hatékony alkalmazását.

2.2. A Bíróság ítélete

A Bíróság ítéletének meghozatalakor alapvetően a főtanácsnoki indítványt vette alapul. A főtanácsnok álláspontjával egyezően megállapította, hogy az alapügyhöz ténybelileg hasonló ügyekben

16 2014. december 18-i Sanders és Huber-ítélet (C-400/13 és C-408/13, (továbbiakban: Sanders és Huber-ítélet), EU:C:2014:2461, 2015. január 9-i RG-ítélet, C-498/14 PPU, EU:C:2015:3.

a vevő által fizetett többletköltségeknek megfelelő kár megtérítése iránti kereset elbírálására a termék megszerzésének helye szerinti bíróság illetékes, függetlenül attól, hogy a szóban forgó termékeket az alperesektől közvetlenül vagy közvetve, a tulajdonjog azonnali átruházásával vagy lízingszerződés alapján vásárolták-e meg. Abban az esetben, ha a kérdéses termékek megszerzésére nem egyetlen bíróság illetékességi területén került sor, a károsult vállalkozás székhelye szerinti bíróság illetékes. Ennek oka a Bíróság szerint az, hogy „a kartell tagjai nem hagyhatják figyelmen kívül azt a körülményt, hogy a szóban forgó termékek vevői az összejátszásra irányuló magatartások által érintett piacon telepedtek le”. E megoldással biztosítható a kiszámíthatóság követelményének, a közelség célkitűzésének, valamint az eljárás megszervezéséhez szükséges valamennyi garanciának hatékony érvényesülése. A Bíróság érvelésének megalapozásához a főtanácsnokkal egyezően a Tibor-Trans-, a CDC Hydrogen Peroxide-, valamint a Verein für Konsumenteninformation-ügyekben hozott ítéleteket vette alapul.

A Bíróság osztotta főtanácsnok illetékességek koncentrációja kapcsán kifejtett véleményét is. A korábbi ítélkezési gyakorlattal összhangban¹⁷ ugyanis az illetékességeknek egy szakosított bíróság javára történő koncentrációja igazolható a megfelelő igazságszolgáltatás érdekében, tekintettel a versenyjogi kártérítési keresetekre alkalmazandó szabályok technikai összetettségére is.

A Bíróság a fenti érvek alapján az alábbi választ adta az eljáró spanyol bíróság kérdésére: A Brüsszel I. rendelet 7. cikkének 2. pontját úgy kell értelmezni, hogy a termékek árazására és az áremelésekre vonatkozó összehangolt megállapodásokkal érintett piacon a kár bekövetkezésének helye alapján az EUMSZ 101. cikkel ellentétes megállapodások által okozott károk megtérítése iránti kereset elbírálására vagy az a bíróság rendelkezik joghatósággal és illetékességgel, amelynek illetékességi területén a vállalkozás, amely állítása szerint kárt szenvedett, az említett megállapodásokkal érintett termékeket megvásárolta, vagy az e vállalkozás által több helyen megvalósított vásárlások esetén az a bíróság, amelynek illetékességi területén e vállalkozás székhelye található.

3. Összegzés

A jelen esetismertetésben bemutatott ügy nem csak az előzetes döntéshozatali kérelemre adott válasz, hanem Richard de la Tour főtanácsnok részletes elemzése miatt is jelentőséggel bír. A főtanácsnok ugyanis nemcsak a spanyol bíróság kérdése vonatkozásában tesz javaslatot, hanem az egyes tagállamok által felvetett további kétségekre is megkísérel választ adni. A Bíróság ítélete is elsősorban a főtanácsnok javaslatát követte. A főtanácsnok és a Bizottság is több helyen is hivatkozik a Kártérítési Irányelv rendelkezéseire, annak ellenére is, hogy annak időbeli hatálya nem terjed ki jelen ügyre. Ez igazolja a Bizottság elkötelezettségét amellelt, hogy biztosítsa a Kártérítési Irányelv azon eljárásokkal való összhangját is, amelyekre annak időbeli hatálya esetlegesen nem terjed ki.

Az előzetes döntéshozatali kérelemre adott válasz a Brüsszel I. rendelet joghatósági szabályainak versenyjogi kártérítési ügyekben való alkalmazása vonatkozásában is hasznos tanulságokkal szolgál. A versenyszabályok megsértésére alapozott kártérítési keresetek esetében már több döntésében is megerősítette a Bíróság, hogy a Brüsszel I. rendelet általános joghatósági rendelkezéseitől eltérően, a rendelet 7. cikk (2) bekezdésében található különös joghatósági okot, a kár bekövetkezési helyét kell figyelembe venni.¹⁸ A kartelltilalom megsértésével okozott, a mesterségesen megnövelt ár miatt fizetett többletköltség folytán felmerült kár bekövetkezésének helye főszabály szerint, a CDC Hydrogen Peroxide-ítélet által is megerősítetten, a károsultak székhelyén található.¹⁹ Megállapítható, hogy a joghatóságnak a károsult székhelye alapján történő meghatározása alapvetően ellentétes a Brüsszel I. rendelet általános joghatósági rendelkezésével, miszerint a valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy, állampolgárságára való tekintet nélkül, az adott tagállam bíróságai előtt perelhető (actor sequitur forum rei)²⁰. Ezt a gyakorlatot a Győri Ítélet tábla is aggályosnak találta a jelen üggyhez ténybelileg közel álló Tibor-Trans-ügyben benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelmében, ugyanis álláspontjuk szerint ezen joghatósági

17 Sanders és Huber-ítélet, C-400/13 és C-408/13, EU:C:2014:2461, 44. pont

18 Dr. Simon László Károly – Sirhán Bálint: Joghatóság az átdolgozott Brüsszel I. rendeletben – Kommentár, Országos Bírósági Hivatal, Budapest, 2016. 105.

19 Dr. Simon – Sirhán (18. lj.): 108.

20 Dr. Simon – Sirhán (18. lj.): 64.

ok alkalmazása a gyakorlatban egy tág „forum actoris” szabály létrehozását eredményezheti, ami ellentétes a Brüsszel I. rendelet céljával.²¹ A Bíróság azonban a jelen írásban bemutatott ügyben, a Tibor-Trans-ügyben, illetve a CDC Hydrogen Peroxide-ügyben hozott döntései alapján megállapíthatóan a Brüsszel I. rendelet általános joghatósági szabályával fennálló ellentét ellenére is támogatja ezen különös joghatósági ok alkalmazását.²² A releváns döntések alapján megállapítható: a Bíróság ezen gyakorlatával elősegíti kartellkárosultak jogérvényesítését azáltal, hogy lehetővé teszi, hogy a károsultak a számukra

vélelmezhetően legkisebb terhet jelentő fórumon járjanak el.²³ Ez a lehetőség némileg ellensúlyozza az RH-hoz hasonló, kisebb vállalkozások és a kartell megállapodások résztvevői, jelen esetben egy világszinten is jelentős tehergépjármű-gyártó, között az anyagi lehetőségeiket tekintve fennálló jelentős különbségeket. Ez véleményem szerint nem csak a már feltárt kartellek károsultjainak teszi egyszerűbbé a keresetindítást, hanem a kárigények érvényesítésének egyszerűsödése okán a jövőbeni kartellek vonatkozásában is bírhat elrettentő erővel.

21 Mester Ágnes: A „káresemény bekövetkezésének helye” értelmezése az Európai Unió Bíróságának Tibor-Trans-ügyben hozott ítélete tükrében, *VersenytüköR*, 2019/2. szám. 71.

22 Van Bael – Bellis: *Competition Law of the European Union*, Kluwer Law International, 2021. 1311-1313

23 Wurmnest, Wolfgang: *International Jurisdiction in Competition Damages Cases under the Brussels I Regulation: CDC Hydrogen Peroxide – Case C-352/13, Cartel Damage Claims (CDC) Hydrogen Peroxide SA v. Akzo Nobel NV, Solvay SA/NV, Kemira Oyj, FMC Foret SA*, Judgment of the Court (Fourth Chamber) of 21 May 2015, EU:C:2015:335., *Common Market Law Review*, Volume 53 Issue 1), 2016., 225-248